

undat in de enzoov over hier.

shismus van pa geen andat het een gder zonde?

Ik vat het op, dat de Want God ij ons zijne t zeker dat de nieuwig- loop worden gen worden.

otsche Con- dat de sa- teekenen; dat wij door i, deelachtig gheid, door a worden be- leid wij ook krijgen.

vorden, zegt ie, met den idat het een ilige zaak en ik sacramen- ter waterbad lde het niet e geloovigen iten worden, i hebben aan ike wijze, en n de zonden

pp leeren wij, z; dat het is uwen Testa- eld, hetwelk bad met aan- d, opdat het sekere de in- lilligen Geest ige zonden, id der weder- j zijn over- gen inwendig des Doops

artikelen, is van onze be- teeken, waar- ien, die geen worden, maar zent van onze lende aan ons entengevolge aneming tot r de gemeen- bben,

van Emden an alleen de daarop ant- na den doop egrepen zijn, lerkend, dat e erfonde is. Het geschild vraag of de uk uitstrecte

issen uit den e symbolen i. Wij cindil- en wat Tur- ersche Theo- ia nog altoos dit punt zegt. j, wrijft Bel- e kracht des kken, dat de kskend wordt, weggenomen en, dat door toegerekend e wordt weg- e juiste staat e zonde zou weggenomen, toegerekend is, wat den nnen (wij en de zonde in dat ze niet it, maar niet an; derhalve geheel weg- slechts aan- lve wordt de op weggeno- baptismum)"

emiek met de op aan kwam het Gerefor- en precies at Turretinus woorden, die eze Confessie g verdenken, aangenomen edpleitte, die et heelemaal turretinus, die ndsche Con- a onverdaht is de Gerefor- oop gansche- en, noemt hij a). De ware e de doop de vegneemt en rvenheid der alet meer in ismo reatum alam tantum hij ten slotte ereformeerde he wij stellen, woorden als gen wij, dat chelijk weg-

controvers met Rome geen beter uitdruk- king wist te vinden om het Gereformeerde gevoelen uit te drukken?

En volgens Ds. Los hebben onze vade- ren in 1566 zoo geknoeid, dat ze een Luther- sche in plaats van een Gereformeerde for- mule in de Belijdenis inslachten!

Vreeland.

Gaarne vestigen we de aandacht op het verzoek van den Kerkeraad van Loenen- Vreeland om steun voor deze beproefde gemeente.

Het kerkgebouw te Vreeland brandde November 1905 af. De zwakke en arme gemeente van Vreeland werd daardoor plotseling van haar eenig stoffelijk bezit beroofd. Ze stond naakt aan den dijk.

Een ernstige les voor onze Kerken om toch wel te zien, dat ze haar kerkgebouwen behoorlijk tegen brandschade verzekeren laten. Zoo licht wordt dit uit sleur nage- laten of de assurantiepremie te laag gesteld, om kosten te besparen. En als dan plotseling de ramp komt, treft ze dubbel zwaar.

De gemeente te Vreeland heeft dat onder- vonden.

Ze deed nu uit eigen krachten wat ze kon om een nieuw kerkgebouw te stichten. Schoon uit niet vele rijken en edelen be- staande, bracht ze zelf bijna duizend gulden bijeen. Maar er komen nog een paar duizend gulden te kort.

Moge het woord des Apostels verstaan worden: Als één lid lijdt, lijden alle leden mede.

Uit de Pers.

Ds. Sikkell heeft in *Hollandia* een waardig protest geschreven tegen het kabaal, dat de liberale pers tegen Ds. Laman heeft gemaakt.

Een Zeeuwisch predikant heeft, gelijk recht en goed is, en gelijk zeker alle getrouwe predikers onder de Zeeuwen gedaan hebben, bij gelegenheid van den jongsten watersnood in zijn prediking tot verootmoediging voor God vermaand en bij de bezoekende hand des Heeren gewezen op de zonden van ons volk.

Nog eens, dit was goed en recht. En wanneer deze predikant, na publicering van het feit zijner boesprediking, hierover door de Liberale Pers aan gevallen wordt, staan allen, die bewust Dienaren van Gods Woord zijn, aan zijn zijde.

Sinds Henoch en Noach hebben alle predikers der gerechtigheid de roeping, om van Gods Woord de menschen te leeren en te vermanen, en bij Gods oordeelen, die op de aarde zijn, te roepen tot schuldbelijdenis en tot bekeering.

Zoo hebben al de profeten in Israël, in het nationale en sociale leven, in het leven der volken, gesproken. En de Christus heeft zelfs op ons lukken van den dag als bij den val van Somaams toegenomen als op roestpeemmen tot bekeering.

Voor zooveel het liberaal protest deze roepstem tot boete, tot vernedering voor den levenden God, wil weerstaan, omdat hier de prikkel van Gods Woord, ondanks alle aanstellerij van het ongelooft de conscientien raakt, moet en mag ons antwoord geven ander zijn dan dat alle Dienaren van Gods Woord als een enig man en met hen alle geloov- igen, die voor Gods Woord beven, dien prikkel nog dieper in de conscientien driven.

Het gaat hierin ten principale niet om den persoon van Ds. Laman die thans aangevallen wordt, of om diens particuliere uitspraken, maar om het Woord van den eenigen waarachtigen levenden God, die den hemel en de aarde gemaakt heeft. Dat Woord Gods moet over het menschelijk leven in zijn gang en lot, en ook over het leven van ons volk in zijn aangrijpende crisis, over het leven van den dag, uitgesproken worden, ondanks alle ongelooft en ondanks allen afval onder eeuw; hetzij dat het volk hoort, hetzij dat het spottet en hoort, om daarmee Christus' koorden af te werpen en het Woord Gods van de conscientien af te weren.

Dit is raak gezegd.

En niet minder juist is wat Ds. Sikkell er op volgen laat:

Het tegenwoordig geslacht der menschen en ook de groote stroom in het leven van ons eigen volk, dat wij liefhebben, maar dat we in zijn afval en vleeschelijke beoering ongelukkig zien, erkent welken in de dingen, die gebeuren, niet de hand des Heeren.

Literatuur en Kunat, Schouwburg en Pers, Wetenschap en Onderwijs, de Sociale beweging en de Politiek, Voesten en Staatslieden, en de volken die nieuwe toekomst gevoelen, willen van die hand des Heeren veelsins niet weten. Zij willen niet weten van den weg des geloofs, maar enkel van het schepsel, dat zij vergoden en bewierookten en waar- voor ze wierook vorderen.

Hemelstormend wil ons geslacht enkel op het schepsel bouwen en het schepsel verheerlijken.

Velen willen nog wel het bestaan van God erkennen, en aannemen dat een Almachtig God eenmaal de wereld schiep. Maar dat diezelfde God de wereld regert en dat zijn hand is in de dingen, die gebeuren; dat Hij daarin zijn Raad uitvoert en zijn welbehagen doet, en dat Hij zich daarin openbaart; dat Hij daarin spreekt van dag tot dag; en dat Hij daarin gehoord en erkend en verstaan, geerbiedigd en gehoorzaamd moet worden; dat dat werpen zij verre van zich. En dat juist raakt de conscientien in de menschelijke overleggingen en daden.

De levende God is niet alleen Schepper maar ook de God der Schepping.

Hij is de God der Historie.

Hij leidt, Hij regert de volken der wereld. Zijn oog en zijn hand zijn over alle inwoners der aarde, en Hij liet op al hun weeken. Hij beheerscht het heden en de toekomst. De wereld bestaat dan ook van haar aanvang af en in al haar tijden, in al haar wegen en verhoudingen onder zijn bevel, onder zijn gebod. Hij roept alle geslachten tot aan de einden der aarde en alle tijden tot zijn Naam en zijn vrees. Zijn is het begin en het einde aller dingen, en zijne is daarom het heden aller dingen. Hij zal alle menschen uit alle tijden en volken, en met al hun leven in denken en willen, in zeggen en doen, voor zijn Rechterstoel voorgaderen, en Hij zal alle openbare en verborgene dingen der menschen oordeelen. Want Hij heeft zijn weldaden over allen uitgegoten. Hij geeft zijn wet in aller hart geleid en op aller pad gezet. Hij heeft allen gebod ook met de roede zijn oordeelen en kastijdingen. Opdat allen Hem zouden zoeken, zij het tastende.

Een waan, een dulle waan is de roegenaemde levensopvatting van het geslacht onzer dagen, dat menschelijk wil leven alsof er geen God ware in de Historie, in het leven, dat ons leven is.

Men wil leven en met het leven doen, alsof de zaken van land en volk en leven en menscheid maar tuschen de heeren of tuschen de massa's naar believen en berekening afgedaan kunnen worden; alsof we maar kunnen eten en drinken en leven en sterfen, bouwen en trouwen en heer- schen of opstaan, en doen met het leven en de levensverordening naar ons believen, zonder te vragen naar Hem, die op den Troon zit; naar Hem, wiens wij zijn en dien wij in zijn Schepping, in zijn volken en menschen dienen moeten met al ons zijn en spreken en doen.

De Heere, de levende God heeft hierin niets gezegd en niets te zeggen. En wat er gelaan wordt,

dat doen de menschen en de dingen. Hij doet geen goed en geen kwaad. Hij doet niets.

In die gedachte staat de toon van den dag, niet enkel bij Anarchisten en Socialisten, maar in heel de beroering onzer eeuw en onzer dagen, waarin op dit punt inderdaad allen één dreigen te worden.

Door dien waan wordt alle wijsheid des levens verloren, en alle waarheid in ongerechtigheid ten onder gehouden. Ieder staat met een opgeheven vuist. Wie leest er op gebogen knieën?

Door dien waan gaat alle waarachtige redelijke tucht uit het leven, en worden alle levensbanden gebroken. Door dien waan worden de conscientien vernietigd en breekt de tegellooze willekeur tot vleeschelijke heerschappij en emancipatie los, onder wat namen dan ook.

Maar door dien waan ook wordt de eenige waar- achtige Toevlucht voor het menschelijke leven verzaakt, de Toevlucht tot verlossing, tot vertrou- wen, tot hopen en tot berusting; de Toevlucht in lijden en onder verdrukking, in leven en in sterfen.

De Heere, de God des hemels en der aarde, is de God der wereld en der Historie, met wien wij en alle menschen in heel ons leven en lot en in alle gebeuren te doen hebben en dien wij in al wel moeten paden kennen. — Ja dat is de ver- nedering en verootmoedigende roepstem, die van den God der eere dondert over de levenswijze in haar vreeselijke en ontzettende stormen: «Laat de gansche aarde voor den Heere vreesen, laten alle inwoners der wereld voor Hem schrikken! Want Hij spreekt en het is er, in de gansche wereld en elken dag; Hij gebiedt en het staat er. De Heere vernietigt den raad der Heidenen; Hij breekt de gedachten der volken; maar de Raad des Heeren bestaat in eeuwigheid, de gedachten zijns haren van geslacht tot geslacht». — Maar in diezelfde waarheid is de stem der teedere verootmoeding, der lietiijkste, der eenige levensrust: «Zie, des Heeren oog is over hen, die Hem vreesen; op hen, die hopen op zijn goedertierenheid; om hun ziel van den dood te redden, en om hen bij het leven te houden in den honger». — Uit deze waarheid, uit dit geloof wordt ons paalen en ons aanbindend, ons hoogst en heilig geluk geboren, in allen nood en strijd: «Onze siele verberdt den Heere; Hij is onze Hulp en ons Schild. Want ons hart is verblijd in Hem, omdat wij op den naam zijner heiligheld vertrouwen. Uw goedertierenheid, Heere, zij over ons, gelijk als wij op U hopen!»

De diepste oorzaak ligt metterdaad daarin, dat men van geen God in de historie meer weten wil.

Des te ernstiger is de roeping van de dienaren des Woords:

Het is daarom de dure roeping van de Dienaren des Woords, om het Woord Gods in het leven van de tijden, in het leven van den dag te spreken.

Niet allereerst in macht, in overheersching, in geweld of genie of getal, van naam of rijkdom in het wapen, waarmee voor den Heere en zijn Genaalfe gestreden moet worden, het middel, waarmee van 's Heeren wege gearbeid moet worden, om de menscheit tot Hem te drijven en van sijne tweege te veranderen en te troosten, te verootmoedigen en te redden, maar in de prediking van Gods Woord.

Het geluigenis der geloovigen, ook in de Pers, moet zich hierbij aansluiten, maar de eerste roeping is hier toch bij de Dienaren des Woords.

Zij zijn hiervoor van den Heere gegeven en in Christus' Gemeente geroepen.

Zij zijn hiervoor; en wees hunner, zoo zij het Woord Gods niet spreken in den tijd, waarin de Heere hen gesteld heeft.

Dit Woord Gods hebben zij te spreken, en het als het licht des Heeren te laten uitkomen over de wegen en daden, over de zegeningen en kastij- dingen des Heeren in de levensdagen.

Zeker, zij mogen daarin niet anders spreken dan het Woord Gods spreekt. Zij mogen niet bepaalde oordeelen aan bepaalde zonden wijten. Dit bloo- der verbaad is ons verborgen.

Nochans hebben zij bij Gods oordeelen de zonden te ontdekken.

Zoo mogen zij den watersnood niet een oordeel Gods over de politieke verkleiningen noemen, maar wel moeten zij ook bij den watersnood de zonden van land en volk ontdekken, en tot verootmoedi- ging roepen; de zonden van land en volk bepaald ook in de verwerping en verlaten van het Woord Gods gelijk dit ook in de politiek smadelijk uit- komt, waar enkel heil gezocht wordt in den mensch, in den vleeschelijken strijd, in vleeschelijke over- macht en vleeschelijke wegen en middelen.

Bij dit ontdekken der zonden hebben de Die- naren des Woords steeds van Jeruzalem uit te gaan. Het zijn vooral ook de zonden dergenen, die Gods Woord kennen en erkennen, om welke de Heere land en volk bezoekt. Zoo zij, die den Naam des Heeren belijden, mochten bidden en waken in geloof, en in den eeuigen weg van Gods Woord mochten volharder, de Heere zou door zijn arm heel over den landaart brengen, al ware het getal zijner getrouwen gering. Maar zoo zij vleeschelijk zich den eeuigen weg banen, moet het oordeel Gods wel doorbreken tegen hen.

Maar toch, het opsteltelijk en hantel verwerpen van Gods Woord, als het Woord Gods voor over- heid en volk, gelijk dit geschiedt door hen, die zich Vrijzinnigen noemen, is een openbare sonde in ons volk, die tegen dat volk roept naar den hemel, en waarover bij den Dienst des Woords die de zonden ontdekt, geen stilwijzen mag zijn.

Wij weten zeer wel dat juist dit spreken van Gods Woord voor land en volk en maatschappij de ergernis wekt van het afvallig geslacht.

Wij weten zeer wel, dat als de wetgeving door- gaat op het spoor, dat de eigenwillekeur onder dagen wijst, en alle levensgemeenschap onder de wettelijke boeien der staatsgemeenschap geregeld en verkerd wordt, het slot gereed ligt voor den mond van de Dienaren des Woords, die hierin over land en volk en leven het Woord Gods willen spreken.

Wij weten zeer wel, dat hierin vooral het conflict dreigt tuschen het Woord Gods en den af- val van het zich emanciperend geslacht.

Maar dit conflict wenschen wij niet te ont- wijken.

Dit conflict ontwijkt Gods Woord niet.

In dit conflict juist moet het Woord des Heeren regerepen, zij het mede door ons kruis. Niet door getal of macht, maar door 's Heeren Geest.

Hierin vooral moet onze strijd zijn, de strijd des Heeren zelf.

En daarom mag in dezen, ten spijt van alle rumoer, waarmee men den Dienaren des Woords den mond wil stoppen, geen stilwijzen bij hen zijn.

Officiële Berichten.

L. S.

Er is een tijd om te zwijgen en een tijd om te spreken. Gescreven hebben wij na den brand van ons kerkgebouw te Vreeland, op 26 Nov. J.L. dadelijk daarna door de couranten verneld. Maar nu meenen wij daarvoor eens iets te mogen schrijven. Eenvoudig willen wij dan eerst her- inneren, hoe toen bijna geheel het stoffelijk bezit eener kleine en zwakke kerk, mischeien door een enkele vonk, die uren lang in het duister smeulde, in een stormachtigen nacht in vlammen was opgegaan.

Voorts danken wij hartelijk versamelaars (sters) en gevers (geesters) van elders, die met onzen nood bekend, reeds hunne gaven zonden voor den herbouw der kerk. Met blijdschap ontvingen wij door Br. V. M. te L., verzameld te Amst. f 104; idem door Mej. Cath. Gr. te Enkh. f 63 75; Da. v. L. te Amst. f 10; F. uit Breuk. f 3; S. P. uit Gork. f 350; Da. v. Sch. te A. f 250; Mej. V., verzameld te Schied. f 8 id. Mej. O. te Gron. f 2810; door S. Gz. van elders f 5; gecollecteerd Geref. kerk te Maasland f 3650; van du. M. v. V. te Drieb. f 10; Mej. H. Haarlemmermeer, f 10; Dam. Kr. Den Haag f 10; Mevr. Wed. D., Amst. f 15; E. M., Leid. f 5; J. P., Aalsm. f 5; zusjes P. te Buiks. f 055; en P. B., Welt. (O.I) f 250. Samen f 32240.

Deze verrassende hulp van buiten ons betoond, was zeer aanmoedigend om hier alle krachten in te spannen. Nu, dit is ook gedaan.

Bijna alle gedoopten en belijders uit de 145 zielen, welke over eenig eigen geld kunnen beschikken, hebben te zamen f 925 geschenken of toegezegd. Sommigen hebben zelfs boven vermogen hunne extra-gaven geofferd. Doch hiermede is nog niet in de noodzakelijkste be- hoefte voorzien. De assurantiegeden bedroegen slechts f 2700. Nu het bouwwerk, behalve meubeleering, is aanbesteed, komen we nog een paar duizend gulden te kort, om een eenvoudig en doelmatig kerkje te verkrijgen.

Werkloos en materiaal is thans daurend, dan toen 14 jaren geleden ons bedehuis voor f 5000 werd gesticht. De lasten voor rente en aflossing van het ontbrekende zullen te zwaar drukken op de meestal behoevende leden der gemeente. Daarom, broeders en zusters en kerkeraden van Geref. kerken, wilt ons een weinig helpen! Meermalen deden ook wij dit anderen naar onze geringe krachten. Helpt gij ons dan nu onze lasten dragen en vervult alsoo de wet van Christus! Eerlang hopen wij dan ook dankbaar uwe gaven te vermelden, welke gaarne door onzen penningmeester, H. van Emmerik, en mij zullen ontvangen worden. Wie gevoelt zich opgewekt, naar de goede voorbeelden hierboven, te verzamelen of te geven?

Namens de Bouwcommissie, Da. W. MAAN.

Vreeland, 16 April 1906.

Kort verslag van de classis Amers- foort 3 April 1906.

1. De praeses Ds. J. Koppe opent de ver- gadering. Alle kerken zijn wettig vertegenwoor- digd. De notulen worden gearsteerd.

2. Een bericht van Groningen B wordt voor kennisgeving aangenomen; alsook een van de classis Dordrecht.

3. Bij de rondvaart naar Art. 41, D. K., wordt op de vraag: Of de mededeeling aan de plaatselijke burgerlijke Overheid, dat, naar Art. 25, D. K., de diaconie zich bereid verklaart tot voortdurende verzorging van minderjarigen niet is een wijziging van de D. K., welke niet behoort tot de bevoegdheid van den plaats- lijken kerkeraad? — wordt geantwoord: dat het hier niet geldt een wijziging, maar een nadere verklaring, waarvan aan de Overheid mededeeling geschiedt. Een algemeen advies om dit te doen, meent de classis niet te kunnen geven; iedere diaconie oordeelt voor zich zelf, of zij deze nadere verklaring zal insenden.

4. Dep. Ds. Gispert rapporteert van de Zen- ding en deelt mede, dat voor de uitrusting en uitsending van Ds. Ingwersen gecollecteerd is in de classis f 347-13.

5. Wordt behandeld een protest uit een der kerken.

6. Worden afgevaardigd naar de particuliere Synode Woensdag 7 Juni a.s. te Utrecht: Da. W. H. Gispert Jr.; sec. Ds. J. Koppe; Da. A. M. Donner; sec. Ds. H. Teerink; Da. W. den Hengst; sec. Da. A. Bolwijn; en de oud.: H. Hensch; sec. P. Floor; H. Koning; sec. W. Karsemeijer jrm.; J. A. Hardeman; sec. W. v. Voorst.

7. Ds. J. Koppe zal in Mei Renswoude dienen, en Ds. Voigt in Mei en Ds. Donner in Juni Maarsdijk.

8. Voor 1 Mei a.s. zal aan deputaat Ds. Donner voor art. 13 D. K. door enkele kerken nog worden benicht, of de kerkeraad de gespi- culerde Acte voor emigratie aan den dienaar des Woords heeft afgegeven.

9. Aan de deputaten voor het preparatoir examen worden secundi toegevoegd: Da. H. Teerink; sec. Da. J. Koppe; Da. A. M. Donner; sec. Da. A. Bolwijn; Da. W. den Hengst; sec. Da. W. H. Gispert Jr.; Ds. J. C. C. Voigt; sec. Ds. E. J. Koppe.

10. De kerk van Veenendaal zal de volgende classis samenroepen tegen Dinsdag 10 Juli.

11. De assessor Da. den Hengst sluit met dankzegging.

Namens de classis, A. M. DONNER.

Voor een Kerkje op het eiland Schiermonnikoog.

In dank ontvangen: Collecten en giften der kerken Warps f 5, Oenkerk f 450, Balk f 355, Heeg f 1390, Ee f 1850, Maassluis B f 5, Cabaard f 1, Ten Post f 1, Duisburg f 1, Arnhem A en B f 5, Leerdam f 1, Alkmaar f 130, Aarlanderveen f 1, Ulrum f 3, Zetten f 150, Appingedam f 250, Ten Boer f 250, Oldemark f 1, Brussel f 250 aan postzegels. Jongelingsverenigingen Anjum f 5, Heeg f 1, Ee f 250, Sneek f 185, Weesp f 1, Mid- wolda f 295.

Particuliere giften: N. N. te A. f 25, K. B. te Rotterdam f 1, H. J. d. R. te Heeg f 335, L. M. te 's Gravenhage f 25, C. H. Ph. Krohn te Zoutkamp f 7, Da. T. P. te Madoen (N-I) f 100, N. N. te Dokkum f 250, S. S. te Aalsm f 25, J. E. S. te Winschoten f 14.

Uit (N.A.): Van enkele broeders met een zeer bemoedigend schrijven. Da. Noordewier f 235, Da. H. v. Hoogen f 24771/2, Ds. Van Wijk f 1460, R. A. Westerhuis f 15, J. v. Dam f 33, Ds. G. Westenbergh uit een busje op een Zondag in de kerk gezet voor het te bouwen kerkje alhier f 40.

Broeders en zusters, de Heere vergelde u deze weldaad in zijne genade. Wie helpt nog verder? Het is zulk duur bouwen op een eiland.

Namens den kerkeraad van Schiermonnikoog, 10 April 1906. R. KUIJER

ting en zijne wetenschappelijke overtuiging rekenschap te geven. In plaats daarvan had hij van den grond zijns geloofs aan Christus, als Zijn Heer en Heiland zowel als van de gemeente, een het geloof opwekkend en versterkend getuigenis moeten geven.

Afgelien van de vraag of zijne uitspraken wetenschappelijk juist mogen genoemd worden, waren deze in het eerste deel zijner prediking ontbarmelijk en moesten in den boezem der gemeente tot tegenspraak prikkelen.

Ergerlijk was de prediking van den Licen- ciaat Römer, dat hij de geboorte des Heeren uit de Maagd Maria, die in de Heilige Schrift wordt gemeld en in de aloude Geloofsbelijdenis der Christenheid beleeden wordt, niet alleen op één lijn stelde met Heidensche sagen van Her- kules, Romulus, Alexander den groote en anderen, maar deze ook uitdrukkelijk afsleide uit het overdragen van naturalistische en mytho- logische voorstellingen op den persoon van Christus. Dit ging veel verder dan de in de Theologie ondernomen pogingen om het geloof aan het Zoonschap van God van den Christus in overeenstemming te brengen met de histori- sche opvatting van zijn menschelijk leven; het beteekende voor de gemeente eene verachtelijke behandeling van datgene, wat de kerk als uit- drukking van haar geloof belijdt. Dit werd nog verscherpt door het ongepaste wijzen op het kruis en den dwang die velen dienaren des Woords opgelegd wordt, wanneer zij de door het agenda voorgeschreven apostolische geloofsbelijdenis moeten voorlezen.

De Overkerkenrat verwijt daarom Römer misbruik van den kansel, waaraan echter niets veranderd wordt doordat het tweede deel in een warmer, meer stichtelijk toon gesteld is. Maar het staan blijven bij de erkenning der zuiver menschelijke trekken van Christus, en het voorbijzien van datgene, wat Christus voor de menscheit tot verlossing van de schuld en macht van de zonde geworden is, was niet geschikt, den in het eerste deel der prediking gegeven aanstoot weg te nemen.

Deze uitspraak noemt de *Allgem. Ev. Luth. Kirchzeitung* „verblijvend”: Wij hadden wel gewild dat zij belist geweest was. Doch met het oog op de samenstelling van den Overkerkenrat, was dit niet anders te verwachten.

Frankrijk. De uitvoerige bepalingen op de wet van kerk en staat.

Eindelijk zijn de uitvoeringsbepalingen van de wet van 5 Dec. 1905, waarbij kerk en staat gescheiden worden, verschenen. De staatsraad heeft daarvoor drie maanden noodig gehad. Over het algemeen genomen zijn zij nog al medege- vallen; voor de radicalen zijn zij echter te zwak, terwijl de Roomschen ze wel voor te scherp zullen houden. Een oogenblik heeft men van Roomsche zijde gevreesd, dat het kleine ge- meenten zou verboden worden zich met andere tot het houden van gemeenschappelijke Gods- diensttoefeningen te verstaan, doch dit is niet geschied. Integendeel, de kerkeraad van een cultusvereniging, d. w. z. eener gemeente, mag zijn vermogen met dat van het consistorium vereenigen, en omgekeerd mag een consistorium zijne bezitting aan een cultusvereniging toe- vertrouwen. De cultusverenigingen mogen zich vrij vormen, als zij slechts door 7, 15 of 25 personen, naar de grootte der bevolking, aan de regeering bekend gemaakt worden. Hun roe- ring en onroerend vermogen zal niet, gelijk voorgesteld werd, jaarlijks door de regeering inventariseerd worden, maar slechts door hen zelf. Het bestuur der kerkelijke geldmid- delen zal echter staan onder gestrengte controle van den staat. Dit is niet te verwonderen, daar het doel van de scheiding van kerk en staat niet alleen is, om de tractementen der bisschop- pen en andere ambtsdragers in de staatskas te houden, maar om te verhinderen dat de Roomsche kerk kracht zou kunnen ontwikkelen. Wanneer toegelaten wordt dat genoemde kerk haar gel- delijk vermogen vermeerderd, zoo vreesden de Franse liberalisten van allerlei gading, dan zal zij steeds gevaarlijk voor den staat blijven.

Wat zal de patus nu doen ten opzichte van de Cultusverenigingen? Zal hij toestemming geven tot het oprichten van zulke gemeenschap- pen, al zijn deze eene openbare miskenning van het karakter der kerk des Heeren? Niemand weet het. Evenmin is bekend waartoe de Franse bisschoppen zullen besluiten, die dan- kelijk niet voor het Paaschfeest zullen saam- komen.

Tot het midden van Maart is het verzet tegen de inventarisatie van het kerkgoed op het platteland er toe- dan afgenomen. De be- volking wordt vindigrijk ten opzichte van de middelen die aangewend moeten worden om de militaire macht te bestrijden, welke afgezonden wordt om de inventarisatie der staatsambte- aaren mogelijk te maken. In één gemeente werden bijenkorven onder de Gendarmen ge- worpen, in een andere werd op hen geschoten. Het nieuwe ministerie zal om zich te hand- haven het inventariseren der kerken moeten doorzetten, al bierd de bevolking daarbij ook grooten weerstand.

Hoe jammer dat de Roomsche staatspartij, toen zij in Frankrijk den boventoon had, niet het voorbeeld gegeven heeft van het eerbied- ighen van de groote beginsel van vrijheid van conscientie. De radicalen en socialisten doen hetzelfde wat eenmaal Lodewijk XIV aan de Franse Gereformeerden deed, ja zij treden heel wat gematigder op dan de herroepers van het Edict van Nantes in de XVIIde eeuw. Ook onder de regeering van Napoleon III genoten de Franse Gereformeerden niet dezelfde voor- rechten als de Roomschegezinden. Maar dit ver- ontschuldigt het doen der tegenwoordige boven- drijvende partij niet, al heeft deze ook de banier der vrijheid opgeheven.

Italië. Het Protestantisme in Italië.

Van eene „los van Rome” beweging, gelijk die in Oostenrijk gevonden wordt, kan in Italië geen sprake zijn. Maar wel kan gezegd dat de ontwikkelde mannen zich steeds meer van de Roomsche kerk afwenden, terwijl de vrouwen en de min ontwikkelde bevolking, voor zooveel die nog niet door de social democratie is be- dorven, nog steeds goed Roomsch is.

Het Protestantisme maakt er geen vorderingen, terwijl het ook een feit is dat menige poging om Italië te evangeliseren of te reformeeren, mislukt moet genoemd worden.

Zoo is de „Italiaansche nationale kerk” van den gewezen Dominicaan Luigi Protta Glurico, verdwenen.

De reform. beweging van graaf Compello is op niets uitgekomen.

De „Evangelisch-Italiaansche kerk” is ver- dwenen.

Desniettegenstaande zijn er nog Evangelische gemeenschappen genoeg, ja meer dan genoeg, hetwelk dit nadeel heeft, dat de Evangelische beweging weinig kracht kan openbaren. Wal- densen, Methodisten, Baptisten, Adventisten, het Leger des Heils en vele andere gemeen- schappen betwisten elkander het terrein en

strijden met onvoldoende middelen tegen de Roomsche kerk. Velen richten ook op eigen hand gemeenten op, zonder in verband tot eenige kerk te komen. Deze verbrokkeling van krachten komt vooral uit in de Protestantische Evangelische pers, zoodat er in Italië, in plaats van een flink blad, twintig Protestantische blaadjes verschijnen.

Ook werkt het schadelijk, dat de Methodisten, bij het lijveren voor hunne leer, zich veel met de oplossing van de sociale vraagstukken inlaten, zoodat zij door sommigen voor propagandisten der sociaal-democratie gehouden worden.

Toch kan men niet zeggen dat het Pro- testantisme in Italië terrein verliest. In de steden is het tot stilstand gekomen, doch op het platteland, vooral in de Abruzzes, Calabrië en Apulie, neemt het toe. Er zijn namelijk in die streken menschen, die naar N.-Amerika emi- greerd waren, naar hun moederland wedergekeerd. Het ging die Italianen gelijk zoovele lieren die naar N.-Amerika verhuisden: zij bleven de Roomsche kerk niet getrouw en gingen tot de een of andere Protestantische gemeenschap over. Die wedergekeerden zijn op menige plaats het middelpunt geweest van de vorming eener Protestantische gemeenschap, wanneer een predikant daar kwam evangeliseren.

Het meest arbeiden in Italië de Waldenzen. Eigenlijk moest alle evangelisatie in dit land van de Waldenzen uitgaan, omdat deze van oude tijden af de kandelara van Gods Woord aldaar hebben laten schijnen. De Waldenzen hebben zich in 1901 met de Methodisten en Baptisten verbonden tot het instandhouden van veleerle instellingen. Gemeenschappelijk onderhouden de kerken een diakonessenhuis in Turijn, een tehuis voor Roomsche priesters die de Roomsche kerk willen verlaten, een Evan- gelisch tehuis voor studenten te Rome, Evan- gelische hospitalen in Florence, Genua en Milaan, een weeshuis te Florence, een asiel voor gevallen meisjes, zowel als een gebouw der Christelijke Jongelingsverenigingen te Rome.

Gemengd Nieuws.

Ontgroenen. Door het Huis van Volksvertegen- woordigers van den staat Ohio van de Vereenigde Staten van N.-Amerika, is een wetsvoorstel aange- komen, waarbij het zogenaamde „sharing”, wat wij ontgroenen noemen, in bijzondere als openbare scholen, strafbaar gesteld wordt met een boete van hoogstens f 500 en gevangenisstraf van niet langer dan 6 maanden. Onderwijzers of hoofden van scholen die zulk ontgroenen toelaten, staan aan dezelfde straf bloot.

Wij dwepen niet met de „los van Rome” be- weging in Oostenrijk om het politieke element dat daarin gemengd werd. Toch willen wij mededeelen, dat in het jaar 1905 4855 personen tot de Evan- gelische Kerk overgingen, dat is meer dan in drie voorgaande jaren, ofschoon in die jaren elk jaar meer dan 4000 menschen van Roomsche Luther- sch of Gereformeerde werden. Sedert 1898 zijn in het geheel 38.000 menschen uit de Roomsche Kerk getreden.

In de Roomsche gemeente Culey in Frankrijk bestaat reeds sedert langen tijd een conflict tuschen de gemeente die haren pastoor wil behouden, en den bisschop die hem naar eene andere plaats zenden wil. Nu heeft men volgens de nieuwe wet op scheiding van kerk en staat te Culey de eerste Roomsche nationale cultusvereniging gesticht. Deze vereniging heeft den door den bisschop benoem- den priester en zijn kleinen aanhang toegestaan mede gebruik te maken van het kerkgebouw.

In Duitsland bestaat eene vereniging die zich de „Positive Union” noemt. Deze vereniging heeft zich tot de jongelieden van den Duitschen adel gewend, om hen op te wekken de landskerk als predikanten te dienen. Nocht door innereliken drang des gemoeds besied om als predikanten in de gemeenten onder kerk werkzaam te zijn! Stelt u met blijdschap en bereidwilligheid in den dienst van het Rijk Gods voor ons volk beschikbaar! Wordt in plaats van Juristen, die er te veel zijn, in plaats van officieren, die er genoeg zijn, dienaren des Woords... strooit het goede zaad van het zuivere Woord Gods, opdat het vele onkruid, dat tegenwoordig gemaaid wordt, niet alleen opwaspe, opdat, wanneer de Heere des oogstes komt, ook goed zaad opgegroeid zij en vrucht voortgebracht hebbe.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

TWEE WEGEN.

XXXII.

IN DEN STRIK.

(Slot.)

Gelijk we pas zagen, hadden de vier laatste jaren groote veranderingen gebracht. Nog meer echter zou volgen.

Pieter Schravens was het gegaan naar zijn wensche. Steeds meer was hij door zijn ijver en nauwkeurigheid bij den patroon in gunst geko- men. Hij had herhaaldelijk voor het kantoor reizen gedaan, die voor de zaak voordelig waren en daardoor ook weer voor Piet zelf. Bij mijnheer Parker was hij echter niet meer geweest. Ik zal dien goeden onder heer maar niet meer storen, zei hij tot zich zelf. Ik kan het best op het kantoor te Londen af. De waarheid echter was, dat Piet vreesde nogmaals de vermaning te krijgen om toch niet met alle macht en kracht te zoeken rijk te worden; maar liever trouw werkende af te wachten hoe de Heere het zou beschikken. Want we weten, Piet dacht daar anders over. Daarom viel hij ook in den strik.

Eens, toen Pieter weder een reis had volbracht, ditmaal naar Zuid-Frankrijk, en alles naar ge- noegen van zijn patroon had verricht, liet die hem bij zich komen en stelde hem voor deel- genoot in de handelszaak te worden. Dit was niet alleen een groote eer, maar ook een zeer voordelige aanbidding, gelijk ge begrijpt. Zij die vroeger met hem gelijk waren zouden nu onder hem staan, en hij zelf zou mee beschikken over en deelen in de groote winsten, die het kantoor maakte. En dit zei veel, want in de 18e eeuw werden hier met den handel schatten veramd.

Hoewel nu Pieter het mooie voorstel met beide handen aangreep, toch was er een voor- waarde bij, die, al sprak zij van zelf, toch veel eischte. Hij moest namelijk een vrij grootse som geld storten. Dit kon echter bij gedeelten geschieden, elk jaar zooveel, en Piet berekende dat dit best gaan zou. Hij verliet nu ook het huis van den boekhouder die een jaargeld kreeg om van te kunnen leven, en betrok een dertige woning, bij een makelaar op den Achterburgwal.

„Ga met niet als Parker,” dacht Pieter; „hij is ook deelgenoot in de zaken geworden. Misschien breng ik 't nog even zoo ver als hij. Moed gehouden!”

En zoo ging hij voort, werkende van den